

عنوان سند:

دستورالعمل نحوه نمونه گیری صحیح *Bordetella pertussis*

از بیماران مشکوک به سیاه سرفه

شماره سند:

LA-WI-401-00

تاریخ	شماره بازنگری	شرح اقدام	تهیه کننده	تایید کننده	تصویب کننده
۱۳۹۱/۴/۵	00	تدوین دستورالعمل	نام و سمت خانم پرزده	نام و سمت خانم لطفی سوپروایزر آزمایشگاه	نام و سمت دکتر شاهچراغی ریاست آزمایشگاه
			امضا	امضا	امضا
			نام و سمت	نام و سمت	نام و سمت
			امضا	امضا	امضا
			نام و سمت	نام و سمت	نام و سمت
			امضا	امضا	امضا
			نام و سمت	نام و سمت	نام و سمت
			امضا	امضا	امضا

شماره سند: LA-WI-401-00	دستورالعمل نحوه نمونه گیری صحیح	
شماره بازنگری: 00	<i>Bordetella pertussis</i> از بیماران مشکوک به سیاه سرفه	

۱- هدف: آشنایی با نحوه صحیح نمونه گیری *Bordetella pertussis* از بیماران مشکوک به سیاه سرفه جهت اطمینان از انتقال باکتری به محیط ترانسپورت
(۱-۱) بازنگری این سند بنا به پیشنهاد هر یک از کارکنان و با تایید ریاست آزمایشگاه قابل انجام خواهد بود.

۲- دامنه کاربرد: این روش در تمامی مراکز نمونه گیری از جمله کلینیک تخصصی انستیتو، آزمایشگاه ها و مراکز بهداشت، مطب های خصوصی و بیمارستانها می تواند مورد استفاده قرار گیرد.

۳- منابع:
(۱-۳) برنامه مراقبت آزمایشگاهی بیماریهای دیفتری و سیاه سرفه نوشته دکتر عبدالرضا استقامتی و همکاران ۱۳۸۶
(3-2) Laboratory manual for the diagnosis of whooping cough caused by *Bordetella pertussis*/ *Bordetella parapertussis* (World Health Organization) 2007
(3-3) Sample collection procedure manual diagnostic services of manitoba inc. –
MICROBIOLOGY 2011

۴- تعاریف:
(۱-۴) منظور از کلمه آزمایشگاه، آزمایشگاه کشوری سیاه سرفه انستیتوپاستور ایران است.
(۲-۴) منظور از دستورالعمل سندی است که چگونگی انجام کار در آن به تفصیل بیان شده است.
(۳-۴) منظور از محیط در این دستورالعمل محیط ترانسپورت سیاه سرفه می باشد.

۵- شرح اقدامات:

از آنجاییکه نمونه گیری اولین و مهمترین گام در تشخیص درست و به موقع باکتری بوردتلا پرتوسیسی می باشد باید از سوی پزشکان و مسئولین محترم جدی گرفته شود.

۵-۱) آماده سازی مقدمات کار:

۵-۱-۱) ابتدا باید وسایل مورد نیاز شامل ۲ عدد سواب داکرون استریل - ۲ عدد محیط ترانسپورت دارای تاریخ مصرف (۲ ماه پس از تولید) - دستکش و ماسک و برچسب کوچک توسط مسئول نمونه گیری آماده شود. (محیط های ترانسپورت باید در یخچال نگهداری شوند و هنگام استفاده باید دارای تاریخ مصرف باشند)

۵-۱-۲) فرد مسئول نمونه گیری می بایست بیماران را آماده کرده و نحوه نمونه گیری را به آنها توضیح داده و به کمک بیمار فرم اطلاعات مربوط به بیمار به شماره [LA-FO-201](#) را به طور کامل و دقیق پر کند.

دستورالعمل نحوه نمونه گیری صحیح
Bordetella pertussis از بیماران مشکوک به سیاه سرفه

شماره سند: LA-WI-401-00

شماره بازنگری: 00

۵-۱-۳) فرد مسئول نمونه گیری می بایست به تاریخ مصرف محیط ترانسپورت مورد استفاده و سواب داکرون دقت کند.

۵-۲) روش نمونه گیری صحیح:

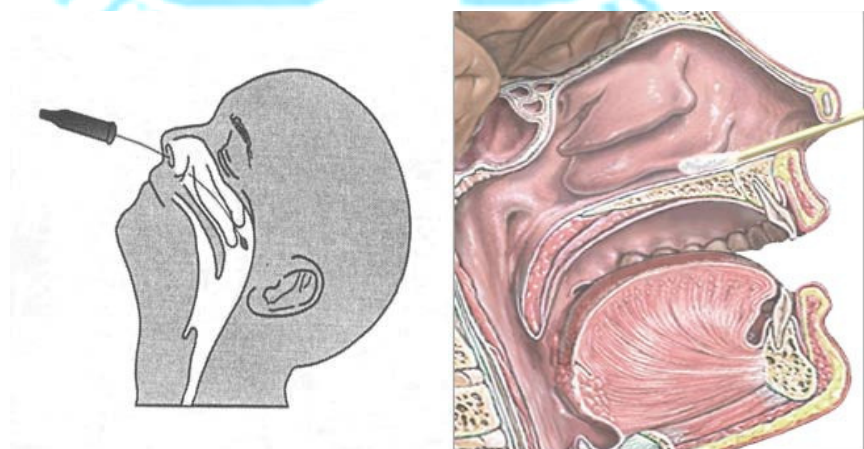
۵-۲-۱) **موضع نمونه گیری:** عامل سیاه سرفه (*Bordetella pertussis*) بشدت نسبت به خشکی حساس است. لذا باید مراقبت های لازم جهت جمع آوری نمونه و ارسال آن به آزمایشگاه انجام شود. بهترین نمونه آزمایشگاهی در صورت امکان آسپیره نازوفارنکس است که بایستی توسط پزشک مربوط گرفته شود، در غیر این صورت موکوس نازوفارنکس باید توسط سوابهای مخصوص جمع آوری شوند. نمونه جمع آوری شده از بینی و حلق امکان جدا سازی باکتری را کاهش می دهد.

۵-۲-۲) **مراحل نمونه گیری:**

پزشک مربوطه و یا فرد مسئول نمونه گیری باید سواب را به آرامی وارد سوراخ بینی بیمار کرده و پس از ۲-۳ سانتی متر فرو کردن آن در بینی و رسیدن به انتهایی ترین بخش بینی آن را متوقف کرده و به سمت پایین که ناحیه نازوفارنکس می باشد متمایل کند. سپس چند لحظه سواب را نگه داشته و یک حرکت چرخشی داده تا ترشحات به آن جذب شوند و پس از آن سواب را خارج کند.

پزشک مربوطه و یا فرد مسئول نمونه گیری می بایستی سواب را بلافاصله به محیط منتقل کند. از هر بیمار باید ۲ سواب گرفته شود (یک سواب برای انجام آزمایش کشت و دیگری برای انجام آزمون PCR). فرد مسئول باید سواب را در عمق محیط ترانسپورت فرو برده و قسمتی از سواب که با دست آلوده شده است را شکسته و سپس درب محیط را ببندد. سپس آنرا در داخل یک نایلکس حاوی پنبه مرطوب قرار داده و درب نایلکس را هم محکم ببندد. سپس نمونه را طبق دستورالعمل شماره [LA-WI-402](#) به آزمایشگاه ارسال نماید.

در مورد نوزادان و کودکانی که نمونه گیری از آنها بطریق فوق امکان پذیر نمی باشد و با مشکل روبرو هستیم، فرد مسئول باید پلیت حاوی محیط کشت (برده ژانگو آنتی بیوتیک دار) را جلو دهان نوزاد با فاصله ۱۰ سانتی متری در هنگام سرفه های شدید کودک نگه داشته و پس از حداقل ۳ بار سرفه کردن درب پلیت را بسته و دور آنرا چسب بزند. سپس می بایستی پلیت را در داخل یک نایلکس حاوی پنبه نم دار قرار داده و درب نایلکس را محکم ببندد و در 35°C به مدت ۲ روز انکوبه کند. پس از آن سریعاً نمونه را طبق دستورالعمل شماره [LA-WI-402](#) به آزمایشگاه ارسال کند.

شماره سند: LA-WI-401-00	دستورالعمل نحوه نمونه گیری صحیح	
شماره بازنگری: 00	<i>Bordetella pertussis</i> از بیماران مشکوک به سیاه سرفه	

۳-۵ نکات ایمنی:

- ۱-۳-۵ نمونه گیری حتماً توسط پزشک یا فرد متخصص انجام شود.
- ۲-۳-۵ فرد مسئول نمونه گیری می بایستی از دستکش و ماسک استفاده کند.
- ۳-۳-۵ مسئولین مربوطه باید واکسینه شده باشند.
- ۴-۳-۵ نمونه گیری مستقیم باید در مکان مخصوص نمونه گیری انجام گیرد.

۶-۰ مستندات:

[LA-FO-201](#)

۱-۶ فرم اطلاعات بیماران مشکوک به سیاه سرفه به شماره

